

**Analiza głównych problemów i wyzwań
w działalności ochotniczych straży pożarnych
w województwie mazowieckim**

**Analiza głównych problemów i wyzwań
w działalności ochotniczych straży pożarnych
w województwie mazowieckim**

seria **MAZOWSZE. Analizy i Studia nr 1 (58) 2021**
ISSN 1896-6322

Redaktor naczelny:
dr Elżbieta Kozubek
Dyrektor Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie

**Analiza głównych problemów i wyzwań w działalności ochotniczych straży pożarnych
w województwie mazowieckim**

Opracowano pod kierunkiem:
Urszuli Gadomskiej

przez zespół:
Paulina Żurawicka, Monika Kierzkowska, Dariusz Piwowarczyk

Opracowanie rycin:
Monika Kierzkowska, Danuta Aleksandrowicz

Korekta redakcyjna:
Barbara Jaworska-Księżak

Wydawca/Adres redakcji:
Redakcja MAZOWSZE. Analizy i Studia
Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie
ul. Nowy Zjazd 1, 00-301 Warszawa
tel. 22 518 49 33, fax 22 518 49 49
e-mail: redakcja@mbpr.pl; www.mbpr.pl

Redakcja techniczna, skład, łamanie i druk:
Zespół Wydawniczy Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie

Nakład:
100 egz.

Warszawa 2021

Spis treści

Wstęp.....	7
1. Cel i zakres opracowania.....	7
2. Rola ochotniczych straży pożarnych w systemie ochrony przeciwpożarowej oraz podstawowe zasady działalności i jej finansowania.....	7
3. Analiza wyników badania ankietowego.....	9
3.1. Jednostki OSP biorące udział w badaniu	10
3.2. Przygotowanie do prowadzenia specjalistycznych działań ratowniczych	10
3.3. Potrzeby w zakresie poprawy wyposażenia.....	11
3.4. Potrzeby w zakresie podnoszenia sprawności członków jednostki do prowadzenia akcji ratowniczych ..	12
3.5. Zamierzenia dotyczące działalności w zakresie kultury, sportu, ochrony środowiska oraz współpracy z innymi jednostkami OSP.....	13
3.6. Zapotrzebowanie na różne formy wsparcia	14
3.7. Inne problemy i wyzwania.....	16
4. Podsumowanie	16
Materiały źródłowe.....	19
Słownik skrótów	19
Spis rycin	20
Spis załączników	20
Załącznik 1.	21
Załącznik 2.	26
Załącznik 3.	29

Wstęp

Ochotnicze straże pożarne (OSP) odgrywają ważną rolę w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, uzupełniają działalność służb państwowych, w szczególności podczas akcji ratowniczych na terenach wiejskich. Jednostki zrzeszają w swoich szeregach przeszkolonych ochotników, którzy skutecznością działania i umiejętnościami często dorównują strażakom zawodowym. Na terenie województwa mazowieckiego funkcjonuje około 2 tys. jednostek OSP¹, które do skutecznego działania ratowniczego potrzebują przede wszystkim specjalistycznego wyposażenia. Dużym problemem są braki w tym zakresie, spowodowane ograniczonymi możliwościami finansowymi gmin – organów, które ustawodawca zobowiązał do ponoszenia kosztów wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczych straży pożarnych².

Samorząd Województwa Mazowieckiego, dbając o zapewnienie bezpieczeństwa publicznego regionu, od wielu lat wspiera finansowo ochotnicze straże pożarne. Otrzymywane przez nie środki z budżetu województwa wspomagają m.in. remonty strażnic oraz zakupy: samochodów pożarniczych, specjalistycznego sprzętu i ubrań ochronnych, dzięki którym działalność z zakresu ochrony zdrowia i życia oraz mienia mieszkańców województwa, przebiega w sposób sprawny, z jednoczesnym zachowaniem bezpieczeństwa strażaków ochotników.

Mając na uwadze konieczność dalszego systematycznego wspierania OSP, Marszałek Województwa Mazowieckiego podjął decyzję o przeprowadzeniu kompleksowej analizy ich potrzeb, opartej na badaniu ankietowym mazowieckich ochotniczych straży pożarnych. Przeprowadzenie przedmiotowej analizy zostało powierzone Mazowieckiemu Biuru Planowania Regionalnego (MBPR), realizującemu m.in. zadania samorządu województwa z zakresu rozwoju regionalnego.

1. Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego opracowania jest identyfikacja głównych problemów i wyzwań, występujących w działalności mazowieckich ochotniczych straży pożarnych. Przedmiotowa analiza opiera się na wynikach badania ankietowego. W celu właściwego skonstruowania kwestionariusza do przeprowadzenia badania, dającego rzeczywisty obraz potrzeb

¹ <https://www.mazovia.pl/aktualnosci/art,7886,samorzad-województwa-110-mln-zl-na-programy-wsparcia-dla-mazowszan.html> (dostęp: 7.02.2020).

² Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 961 ze zm.) (Art. 32).

jednostek OSP z terenu województwa mazowieckiego, wykonano następujące prace przygotowawcze:

- pozyskanie i analiza ogólnodostępnych informacji o Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG) oraz działalności OSP,
- analiza przepisów, będących podstawą działalności OSP i podstawą ich wspierania przez samorządy lokalne i regionalne,
- analiza dotychczasowych programów wsparcia ochotniczych straży pożarnych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego,
- wywiady telefoniczne z wybranymi instytucjami nt. problemów w działalności OSP³.

Uwzględniając ustawowe obowiązki samorządów gminnych względem OSP, Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego zwróciło się do 314 wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast w województwie mazowieckim z prośbą o pomoc w rozdystrybuowaniu kwestionariuszy ankietowych wśród wszystkich jednostek OSP z terenu danej gminy, włączonych do KSRG, oraz jednej dowolnie wybranej jednostki działającej poza ww. systemem (zgodnie z poleceniem Marszałka Województwa Mazowieckiego). **W okresie od listopada 2019 r. do lutego 2020 r. pozyskano odpowiedzi od 630 jednostek OSP z 257 gmin, które zostały poddane analizie w niniejszym opracowaniu.**

2. Rola ochotniczych straży pożarnych w systemie ochrony przeciwpożarowej oraz podstawowe zasady działalności i jej finansowania

Integralną częścią systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa jest Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy. Jego celem jest ochrona życia, zdrowia, mienia i środowiska poprzez: prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów lub innych klęsk żywiołowych, a także ratownictwo techniczne, chemiczne, ekologiczne i medyczne. Trzon przedmiotowego systemu stanowią jednostki ratowniczo-gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej (PSP) oraz wybrane jednostki ochotniczych straży pożarnych (włączone do KSRG). System ten obejmuje również inne służby i podmioty, które współdziałają w akcjach ratowniczych. Nadzór nad funkcjonowaniem KSRG sprawuje

³ Wywiady telefoniczne przeprowadzono z przedstawicielami: Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie, Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP, a także z Kierownikiem Wydziału Zarządzania Kryzysowego w Starostwie Powiatowym w Siedlcach, pracownikiem koordynującym współpracę z OSP w gminie Paprotnia, prezesami trzech jednostek OSP w gminie Skórzec.

Minister Spraw Wewnętrznych, a za określenie zadań, ich koordynację i kontrolę na poziomie kraju, województwa i powiatu odpowiadają: Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, wojewoda i starosta. W zakresie ustalonym przez wojewodę, wójt (burmistrz, prezydent miasta) koordynuje funkcjonowanie systemu na terenie gminy⁴. Włączenie jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym OSP, do systemu KSRG związane jest z osiągnięciem wymaganych standardów wyposażenia i wyszkolenia. Warunkiem koniecznym jest również deklaracja podmiotu do pozostawania w stałej gotowości do podejmowania działań ratowniczych⁵. Wiele jednostek OSP, ze względu na niespełnienie standardów, nie należy do Krajowego Sytemu Ratowniczo-Gaśniczego.

W roku 2020 w województwie mazowieckim działało łącznie około 2 tys. jednostek OSP⁶, z czego 541 włączonych do KSRG⁷ (Załącznik 1), funkcjonujących w 296 gminach. W układzie podregionów statystycznych liczba jednostek, należących do ww. systemu, wynosi odpowiednio (uszeregowano w kolejności od największej do najmniejszej): podregion radomski – 97, podregion siedlecki – 93, podregion warszawski wschodni – 68, podregion warszawski zachodni – 68, podregion ostrołęcki – 65, podregion ciechanowski – 64, podregion żyrardowski – 43, podregion płocki – 40 oraz miasto Warszawa – 3.

Działalność ochotniczych straży pożarnych reguluje *ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej*. Jednostki OSP funkcjonują w polskim systemie prawnym jako stowarzyszenia i działają na podstawie przepisów *ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach*. Szczegółowe zadania i organizację jednostek OSP określają ich statuty, jednak ustalenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej muszą być uzgadniane z właściwym terenowo komendantem powiatowym (miejskim) PSP.

Do ustawowych zadań OSP, oprócz walki z pożarami, klęskami żywiołowymi, czy innymi miejscowymi zagrożeniami, należy także działalność społeczna, w tym przede wszystkim: organizacja przedsięwzięć promujących sport i kulturę fizyczną oraz przedsięwzięć oświatowo-kulturalnych, propagujących

wiedzę i umiejętności z zakresu ochrony przeciwpożarowej, wspieranie form współdziałania między lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej, a także rozpowszechnianie zasad udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wyniku pożaru czy klęski żywiołowej⁸.

OSP finansowane są w dwojaki sposób. Jako stowarzyszenia pozyskują środki na realizację celów statutowych m.in. ze: składek członkowskich, darowizn, dochodów z własnej działalności oraz dotacji, przyznawanych na zasadach określonych w przepisach odrębnych. Natomiast źródła finansowania ich działalności, jako jednostek ochrony przeciwpożarowej, wynikają z ww. ustawy o ochronie przeciwpożarowej⁹ i mogą być m.in. pokrywane z budżetu państwa (udział w kosztach utrzymania OSP należących do KSRG¹⁰) oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Samorząd Województwa Mazowieckiego, doceniając rolę i znaczenie Ochotniczych Straży Pożarnych w systemie ochrony przeciwpożarowej oraz bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, od wielu lat nieprzerwanie udziela wsparcia finansowego gminom na realizację ich ustawowych zadań w odniesieniu do OSP. Przyznane dotychczas środki znacząco poprawiły standardy wyposażenia mazowieckich jednostek oraz zwiększyły poziom bezpieczeństwa pracy ich członków, co pozwoliło na włączenie wielu jednostek do KSRG. W latach 2006–2019 wsparcie z budżetu województwa w łącznej kwocie około 90 mln zł¹¹ otrzymało ponad 3 tys. OSP, (niektóre jednostki otrzymały wsparcie kilkukrotnie). W 2020 r. kontynuowane było wsparcie mające na celu podniesienie skuteczności prowadzonych akcji ratowniczych oraz zwiększenie komfortu pracy strażaków ochotników. Przyznane środki finansowe w ramach zadania MAZOWIECKIE STRAŻNICE OSP-2020 pozwoliły na pokrycie kosztów prac remontowych budynków strażnic OSP. Pomoc finansowa była również kierowana na zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz doposażenie jednostek OSP w sprzęt specjalistyczny i odzież ochronną¹². Ponadto – w związku

⁴ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Art. 14, ust. 5).

⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1317), (§ 2, ust. 1).

⁶ Źródło: <https://www.mazovia.pl/aktualnosci/art,7886,samorzad-województwa-110-mln-zl-na-programy-wsparcia-dla-mazowszan.html> (publikacja: 7.02.2020).

⁷ Na podstawie informacji uzyskanych z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie (stan na 13.03.2020 r.).

⁸ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Art. 19, ust. 1a).

⁹ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Art. 29).

¹⁰ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Art. 33, ust. 1).

¹¹ <https://www.mazovia.pl/aktualnosci/art,7678,o-przyszlosci-osp.html> (dostęp: 7.11.2019 r.).

¹² <https://www.mazovia.pl/aktualnosci/art,8388,samorzad-wspiera-osp.html> (dostęp: 23.11.2020).

z epidemią koronawirusa COVID-19 – Samorząd Województwa Mazowieckiego w 2020 r. przeznaczył dla jednostek dodatkową pomoc finansową na zakup środków ochronnych na walkę z tą epidemią¹³.

3. Analiza wyników badania ankietowego

Pytania 1–4 kwestionariusza ankietowego (Załącznik 2) miały na celu pozyskanie informacji o jednostkach OSP, biorących udział w badaniu: ich lokalizacji, liczbie strażaków oraz przynależności do KSRG. Informacje te zostały wykorzystane m.in. do opracowania statystycznego odpowiedzi na poszczególne pytania, w szczególności w odniesieniu terytorialnym – w układzie podregionów (NUTS 3) województwa mazowieckiego.

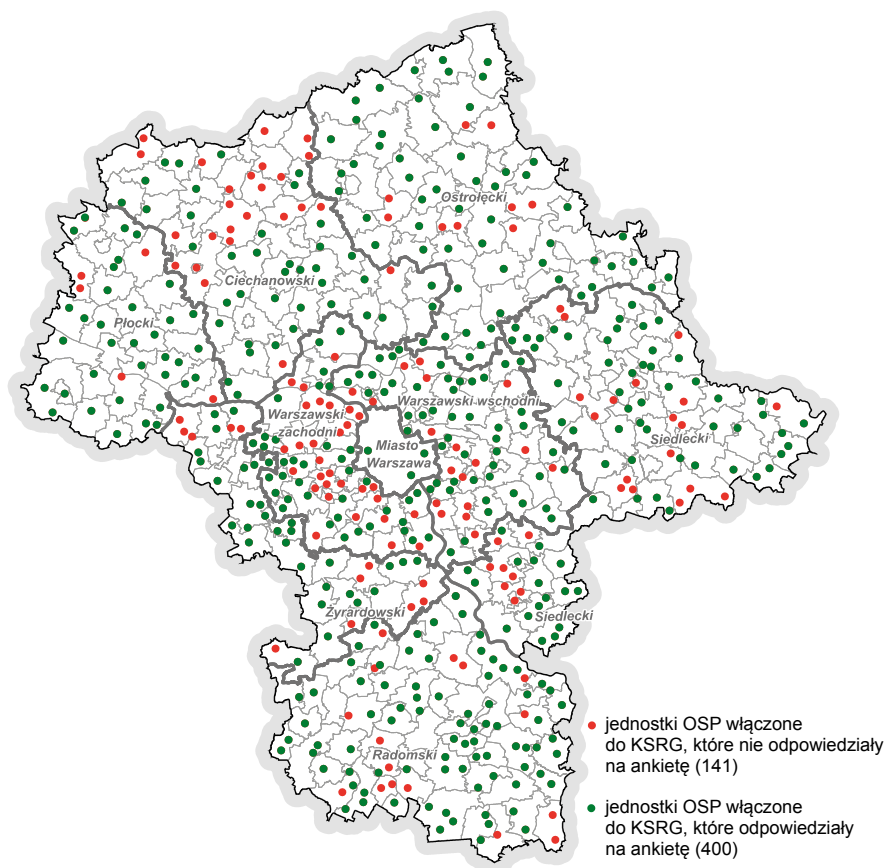
Pytania 5–10 dotyczą identyfikacji problemów i potrzeb OSP. Analizując wyniki tej części badania, sumowano liczby analogicznych odpowiedzi oraz

określano udział procentowy jednostek OSP zgłaszających problem/potrzebę w ogólnej liczbie respondentów.

Wyniki analiz zostały zaprezentowane w następującym porządku:

- najczęściej zgłaszane problemy/potrzeby w skali całego województwa,
- problemy/potrzeby przedstawione w podziale na podregiony statystyczne NUTS 3.

Większość jednostek OSP, biorących udział w badaniu ankietowym, to jednostki włączone do KSRG (63% respondentów). Analiza odpowiedzi wszystkich badanych OSP wykazała, że struktura problemów i potrzeb zgłaszanych przez respondentów jest podobna, niezależnie od ich przynależności do KSRG. W związku z powyższym na potrzeby niniejszej analizy posłużono się zestawieniami odpowiedzi udzielonych przez wszystkie ankietowane jednostki, bez stosowania ich podziału wg kryterium przynależności do KSRG.

Ryc. 1. Udział w badaniu jednostek OSP włączonych do KSRG

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie (stan na 13.03.2020 r.) oraz badania ankietowego

¹³ <https://www.mazovia.pl/aktualnosci/art,7986,8-mln-zl-na-srodki-ochrony-dla-mazowieckich-osp.html> (dostęp: 9.04.2020 r.).

UWAGA:

W komentarzach dotyczących rozkładu odpowiedzi według podregionów statystycznych nie uwzględniano podregionu miasto Warszawa – ze względu na nieproporcjonalnie małą liczbę jednostek OSP, a tym samym respondentów badania ankietowego (3 jednostki należące do KSRG), w stosunku do innych podregionów.

3.1. Jednostki OSP biorące udział w badaniu

W badaniu ankietowym **pozyskano odpowiedzi od 630 jednostek OSP z 257 gmin** (Załącznik 3), z czego od 400 jednostek włączonych do KSRG (74% tego typu – ryc. 1) oraz od 230 funkcjonujących poza ww. systemem. W układzie podregionów statystycznych w badaniu wzięły udział następujące liczby respondentów (uszeregowano w kolejności od największej do najmniejszej): podregion radomski – 118, podregion siedlecki – 114, podregion ostrołęcki – 98, podregion warszawski wschodni – 81, podregion ciechanowski – 67, podregion płocki – 53, podregion warszawski zachodni – 50, podregion żyrardowski – 46 oraz miasto Warszawa – 3 (wszystkie z KSRG).

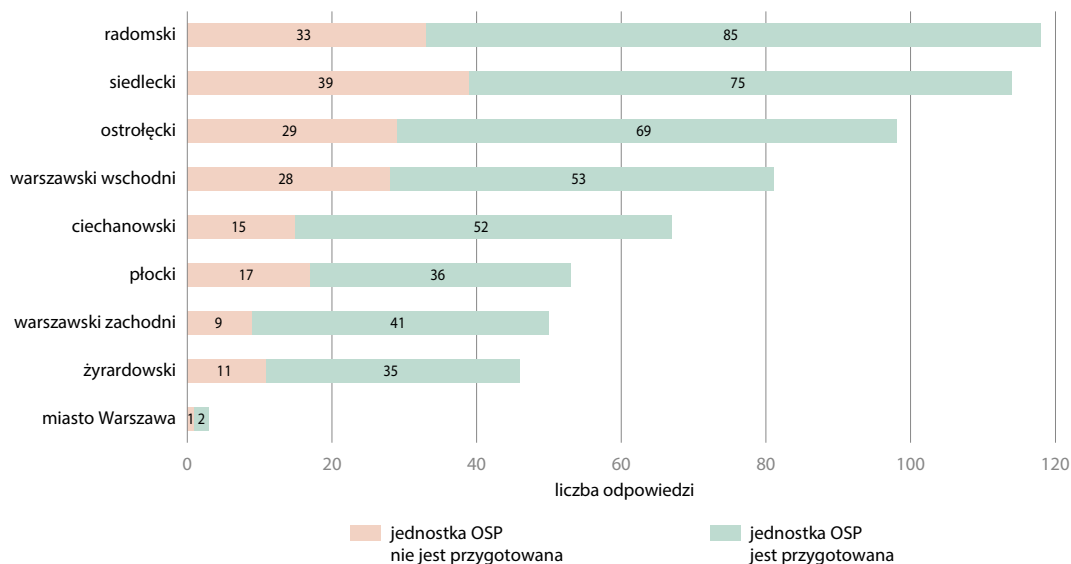
Liczba strażaków ochotników, służących w jednostkach OSP, które wypełniły kwestionariusze ankietowe, jest bardzo zróżnicowana i waha się od 3 do 160.

3.2. Przygotowanie do prowadzenia specjalistycznych działań ratowniczych

Badanie ankietowe wykazało **problem braku przygotowania znacznej części mazowieckich jednostek OSP do prowadzenia specjalistycznych działań ratowniczych** – 182 ankietowanych (29%) stwierdziło, że nie jest do tego przygotowana (ryc. 2).

Najwięcej respondentów zgłosiło ten problem w podregionie siedleckim (39) i radomskim (33), a najmniej w żyrardowski (11) i ciechanowski (15). Największy udział procentowy jednostek nieprzygotowanych w powyższym zakresie odnotowano w podregionie warszawskim wschodnim i siedleckim (odpowiednio: 35% i 34%), a najmniejszy w warszawskim zachodnim (18%) i ciechanowski (22%).

Przygotowanie do prowadzenia specjalistycznych działań ratowniczych wskazało w różnym zakresie łącznie 448 (71%) ankietowanych jednostek OSP¹⁴. Najwięcej jednostek (ponad 300) ma kompetencje do prowadzenia działań w zakresie ratownictwa technicznego i drogowego, wiele deklarowało również przygotowanie do ratownictwa medycznego i gaśniczego (po ok. 150 jednostek). Ankietowani wskazali również przygotowanie w zakresie ratownictwa: wodnego, wysokościowego i chemicznego oraz pomocy przy zmniejszaniu skutków klęsk żywiołowych – w wymienionych przypadkach odpowiednie kompetencje deklarowało po mniej niż 100 respondentów.

Ryc. 2. Przygotowanie jednostek OSP do prowadzenia specjalistycznych działań ratowniczych

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie badania ankietowego

¹⁴ W tekście wykorzystano zapisy rodzajów działań ratowniczych, które deklarowano w badaniu, stąd podział ten może różnić się od podziałów używanych w literaturze.

3.3. Potrzeby w zakresie poprawy wyposażenia

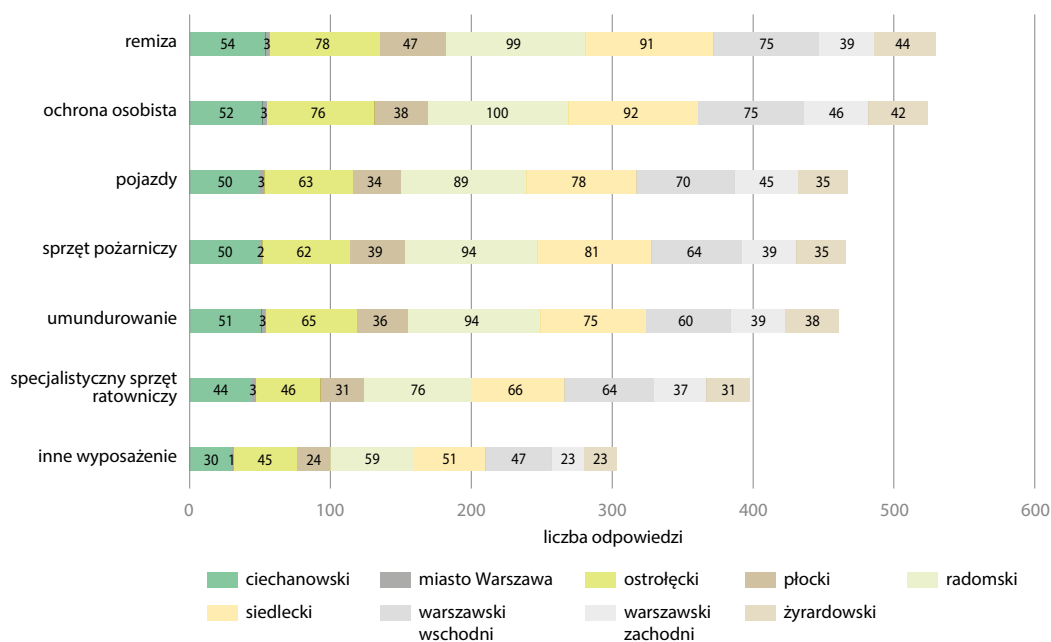
Znaczna część jednostek OSP, działających w województwie mazowieckim, zadeklarowała potrzeby w zakresie poprawy wyposażenia (ryc. 3).

Najwięcej – 530 ankietowanych jednostek OSP (84%) wskazało zapotrzebowanie na inwestycje dotyczące **remizy strażackiej**. Najczęściej wymienianymi potrzebami w tym zakresie były: remont, rozbudowa lub budowa remizy oraz montaż ogrzewania centralnego. Respondenci wskazywali również potrzebę budowy garażu oraz zakupu elementów wyposażenia remizy. Liczba jednostek deklarujących potrzeby w zakresie remiz strażackich waha się w poszczególnych podregionach i jest największa w radomskim (99) i siedleckim (91), natomiast najmniejsza w warszawskim zachodnim (39) i żyrardowskim (44). Udział procentowy jednostek deklarujących potrzeby w zakresie remiz jest największy w podregionie warszawskim wschodnim i żyrardowskim (po 94%), natomiast najmniejszy w warszawskim zachodnim (79%) oraz siedleckim i ostrołęckim (po 84%).

Potrzeby w zakresie **ochrony osobistej** stanowiły kolejną pod względem liczebności grupę odpowiedzi w zakresie wyposażenia. Problemy tego typu zgłosiły 524 jednostki OSP (83% respondentów). Najczęściej podkreślano potrzebę zakupu: odzieży ochronnej, obuwia, hełmów, rękawic, kominiarek oraz aparatów ochrony układu oddechowego. Najwięcej jednostek OSP, zgłaszających potrzeby w zakresie ochrony osobistej, odnotowano w podregionach: radomskim

(100) i siedleckim (92), a najmniej w plockim (38) i żyrardowskim (42). Największy udział procentowy jednostek zgłaszających przedmiotowe problemy odnotowano w podregionie warszawskim wschodnim i warszawskim zachodnim (odpowiednio 93% i 92%), natomiast najmniejszy w plockim (72%) oraz ciechanowskim i ostrołęckim (po 78%).

Posiadanie przez jednostkę OSP średniego lub ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego jest jednym z kryteriów włączenia do KSRG, dlatego jest to szczególnie ważne dla jednostek włączonych lub starających się o włączenie do ww. systemu. Potrzeby w zakresie **pojazdów** zadeklarowało 467 jednostek (74% respondentów). Potrzeby OSP dotyczą zakupu średnich, lekkich i ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych. Wiele jednostek wskazało zapotrzebowanie na kilka typów samochodów strażackich. Część jednostek OSP, przeważnie z gmin położonych nad dużymi rzekami województwa, wskazało zapotrzebowanie na pojazdy umożliwiające transport łodzi lub pojazdy terenowe do ratownictwa wodnego. Największe potrzeby dotyczące pojazdów zadeklarowały jednostki z podregionu radomskiego (89) i siedleckiego (78). W podregionie plockim i żyrardowskim potrzeby w tym zakresie były zgłaszane przez stosunkowo niewielką liczbę jednostek (odpowiednio: 34 i 35). W ujęciu procentowym największe potrzeby w powyższym zakresie zgłosiły jednostki z podregionu warszawskiego zachodniego (90%) i warszawskiego wschodniego (86%), natomiast najmniejsze z plockiego i ostrołęckiego (po 64%).

Ryc. 3. Potrzeby jednostek OSP w zakresie poprawy wyposażenia

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie badania ankietowego

Potrzebę zakupu **sprzętu pożarniczego** zgłosiło 466 jednostek OSP (74% respondentów). Według odpowiedzi najpotrzebniejsze sprzęty to: agregaty (oddymiające lub prądotwórcze), sprzęt ochrony dróg oddechowych, armatura pożarnicza i wodno-pianowa, węże pożarnicze i motopompy. Największe zapotrzebowanie na tego typu sprzęt wyrazili ankietowani z podregionu radomskiego (94) i siedleckiego (81), natomiast najmniejsze z żyrardowskiego (35), warszawskiego zachodniego i płockiego (po 39).

Największe zapotrzebowanie procentowe w tej kwestii odnotowano w podregionie radomskim (80%) i warszawskim wschodnim (79%), natomiast najmniejsze w ostrołęckim i siedleckim (odpowiednio 63% i 71%).

Potrzeby związane z **umundurowaniem** zgłosiło 461 jednostek OSP, biorących udział w badaniu (73%). Zadeklarowane potrzeby najczęściej dotyczyły: zakupu ubrań i butów koszarowych, mundurów wyjściowych oraz odzieży ochronnej. W podziale na podregiony województwa mazowieckiego największą liczbę tego typu potrzeb deklarowali respondenci z podregionu radomskiego (94) i siedleckiego (75), natomiast najmniejszą z płockiego (36) i żyrardowskiego (38). Największy udział procentowy potrzeb związanych z umundurowaniem odnotowano w podregionie żyrardowskim i radomskim (odpowiednio: 83% i 80% respondentów), a najmniejszy w siedleckim i ostrołęckim (po 66%).

Potrzeby w zakresie **specjalistycznego sprzętu ratowniczego** zgłosiło 398 respondentów (63%). Najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były zakupy: kamery termowizyjnej, narzędzi hydraulicznych oraz sprzętów z zakresu ratownictwa technicznego, drogowego, wodnego i medycznego. W zakresie wyposażenia

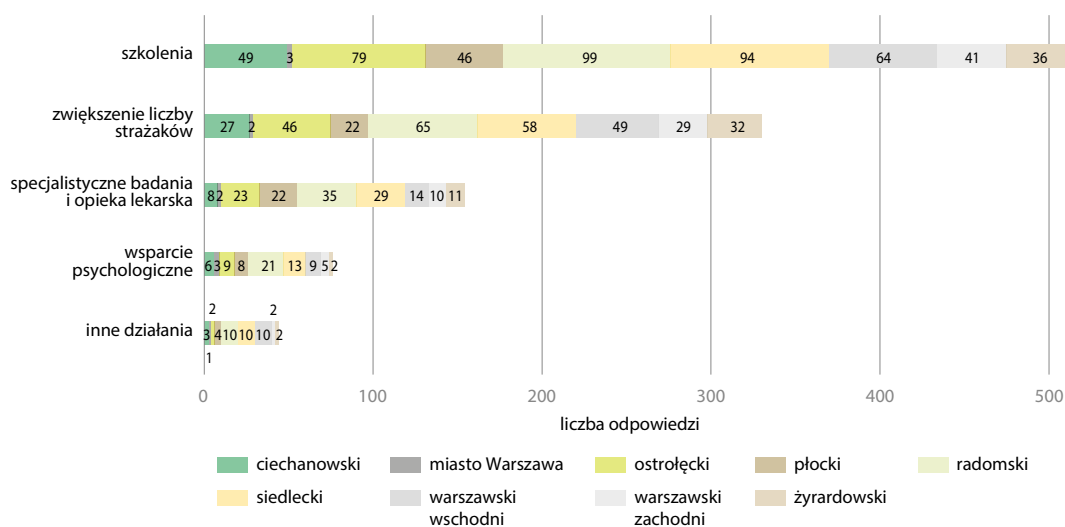
w ww. sprzęt największe potrzeby odnotowano wśród ankietowanych z podregionu radomskiego (76) i siedleckiego, a najmniejsze z żyrardowskiego i płockiego (po 31). Największy udział procentowy jednostek OSP, mających potrzeby w przedmiotowym zakresie, występuje w podregionie warszawskim wschodnim (79%) i warszawskim zachodnim (74%), a najmniejszy w ostrołęckim (47%) oraz siedleckim i płockim (po 58%).

Ponadto 303 jednostki OSP (48% respondentów) zgłosiły potrzeby związane z **innym wyposażeniem**, przy czym najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były zakupy: urządzeń z zakresu łączności (radiotelefony, radiostacje, systemy alarmowe), agregatów prądotwórczych, latarek, a także pralek do ubrań specjalnych.

3.4. Potrzeby w zakresie podnoszenia sprawności członków jednostki do prowadzenia akcji ratowniczych

Potrzeby w zakresie podnoszenia sprawności członków jednostki OSP do prowadzenia akcji ratowniczych wraz z liczbą odpowiedzi z poszczególnych podregionów województwa mazowieckiego przedstawia rycina 4.

Zapotrzebowanie na **szkolenia** wskazało 511 jednostek OSP, co stanowi 81% ogółu respondentów. Wśród najczęściej wymienianych odpowiedzi znalazły się szkolenia z zakresu ratownictwa medycznego (w szczególności pierwszej pomocy) oraz szkolenia podstawowego dla strażaków ratowników OSP. Jednostki deklarowały również zapotrzebowanie na szkolenia z zakresu: ratownictwa technicznego,

Ryc. 4. Potrzeby jednostek OSP w zakresie podnoszenia sprawności członków do prowadzenia akcji ratowniczych

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie badania ankietowego

ratownictwa wodnego (najczęściej zgłaszane przez jednostki znajdujące się w gminach nadwiślańskich województwa mazowieckiego) oraz wysokościowe. W podziale na podregiony województwa mazowieckiego największe zapotrzebowanie na szkolenia deklarowały jednostki OSP z podregionu radomskiego (99) i siedleckiego (94), natomiast najmniejsze z żyrardowskiego (36) i warszawskiego zachodniego (41). W ujęciu procentowym największe zapotrzebowanie na szkolenia odnotowano w podregionach: płockim (87%) i radomskim (84%), a najmniejsze w ciechanowskim (73%) oraz żyrardowskim (78%). W pozostałych podregionach zapotrzebowanie na szkolenia wyraziło ok. 80% jednostek.

330 jednostek OSP (52% badanych) zadeklarowało **problem z pozyskaniem nowych strażaków ochotników**. Respondenci ponadto zwracali uwagę na ograniczoną liczbę strażaków, mających możliwość udziału w działaniach ratowniczych prowadzonych w godzinach ich pracy zawodowej oraz zbyt małą liczbę osób uprawnionych do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych. W wielu przypadkach problemem jest dostępność strażaków ochotników mających przeszkolenie odpowiednie do udziału w trudniejszych akcjach, co zwraca uwagę na wspomniane wcześniej zapotrzebowanie na szkolenia. Największe potrzeby w zakresie zwiększenia liczby strażaków ochotników zgłaszane były przez jednostki OSP z podregionu radomskiego (65) i siedleckiego (58), a najmniejsze z płockiego (22) i ciechanowskiego (27). W ujęciu procentowym ww. problem pojawiał się najczęściej w podregionie żyrardowskim (70%) i warszawskim wschodnim (61%), a najrzadziej w ciechanowskim (40%) i płockim (42%).

154 ankietowane jednostki OSP (24%) z terenu województwa wskazały zapotrzebowanie w zakresie **specjalistycznych badań i opieki lekarskiej**. Najczęściej zgłaszano potrzeby: badań okresowych, badań psychologicznych w zakresie uprawnień wysokościowych, specjalistycznych badań dla kierowców pojazdów uprzywilejowanych oraz badań w kierunku uczulenia na owady. Wielu respondentów zgłaszało również zapotrzebowanie na szybki dostęp do badań specjalistycznych. W ujęciu według podregionów województwa mazowieckiego, największe zapotrzebowanie w powyższym zakresie deklarowały jednostki OSP z podregionu radomskiego (35) i siedleckiego (29), a niewielkie z ciechanowskiego (8), warszawskiego zachodniego (10) i żyrardowskiego (11). Największy udział procentowy zapotrzebowania na specjalistyczne badania i opiekę lekarską odnotowano wśród respondentów z podregionu płockiego (42%) i radomskiego (30%), a najmniejszy w ciechanowskim i warszawskim wschodnim (odpowiednio: 12% i 17%).

Potrzebę dotyczącą **wsparcia psychologicznego** dla strażaków ochotników zgłosiło tylko 76 jednostek OSP, biorących udział w badaniu (12%). Do najczęściej powtarzających się odpowiedzi należała potrzeba bezpłatnego dostępu do konsultacji psychologicznych, spotkań z psychologiem (okresowych lub po ciężkich akcjach ratowniczo-gaśniczych), a także potrzeba organizacji spotkań dotyczących radzenia sobie ze stresem. Potrzebę wsparcia psychologicznego deklarowały najliczniej jednostki OSP z podregionu radomskiego (21) i siedleckiego (13). W pozostałych podregionach ww. potrzebę wyraziło 2–9 jednostek OSP, przy czym najmniej z żyrardowskiego (2). Udział procentowy jednostek zgłaszających potrzebę wsparcia psychologicznego waha się od 4% w podregionie żyrardowskim do 18% w radomskim.

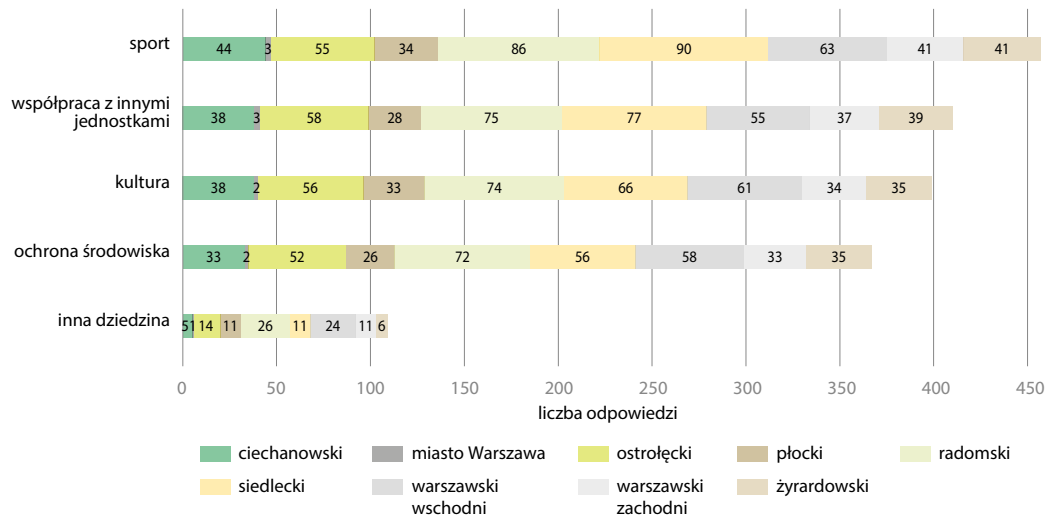
44 jednostki OSP (7% biorących udział w badaniu), wskazało potrzebę **innych działań zwiększających sprawność członków do prowadzenia akcji ratowniczych**. Najczęściej wymieniano: potrzebę stworzenia zaplecza do ćwiczeń sportowych, organizację ćwiczeń terenowych, ograniczenie biurokracji oraz szkolenia dla okolicznych mieszkańców w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

3.5. Zamierzenia dotyczące działalności w zakresie kultury, sportu, ochrony środowiska oraz współpracy z innymi jednostkami OSP

Respondenci deklarowali chęć prowadzenia szerokiej działalności społecznej oraz współpracy z innymi jednostkami OSP (ryc. 5).

457 badanych (73%) wyraziło zamiar prowadzenia **działalności sportowej**. Wśród powtarzających się odpowiedzi znalazły się m.in.: organizacja zawodów sportowo-pożarniczych i sportowych (w tym turniejów piłki nożnej i tenisa stołowego), stworzenie i doposażenie siłowni oraz propagowanie sportu wśród dzieci i młodzieży. W ujęciu na podregiony województwa mazowieckiego, najwięcej jednostek OSP planuje prowadzenie tego typu działalności w podregionie siedleckim (90) i radomskim (86), natomiast najmniej w płockim (34) oraz warszawskim zachodnim i żyrardowskim (po 41). Największy udział procentowy respondentów, wyrażających zamiar prowadzenia lub rozwijania działalności sportowej, odnotowano w podregionie żyrardowskim i warszawskim zachodnim (odpowiednio 89% i 82%), a najniższy w ostrołęckim i płockim (56% i 64%).

Zamiar **współpracy z innymi jednostkami OSP w kraju i za granicą** wyraziło 410 respondentów (65%), co najczęściej uzasadniano możliwością wymiany doświadczeń. Wśród odpowiedzi pojawiały

Ryc. 5. Zamierzenia jednostek OSP dotyczące działalności społecznej i współpracy z innymi jednostkami strażackimi
Źródło: opracowanie MBPR na podstawie badania ankietowego

się także formy współpracy z innymi jednostkami OSP, takie jak: ćwiczenia, szkolenia, zawody, współudział w akcjach ratowniczych, wyjazdy integracyjne i wzajemne wizytacje. Najwięcej jednostek OSP, które zadeklarowały chęć współpracy z tego typu organizacjami pochodzi z podregionów siedleckiego (77) i radomskiego (75), a najmniej z płockiego (28) i warszawskiego zachodniego (37). Największy udział procentowy jednostek, które planują taką współpracę odnotowano w podregionie żyrardowskim i warszawskim zachodnim (odpowiednio: 85% i 74%), natomiast najniższy, aczkolwiek wciąż znaczący udział w płockim i ciechanowskim (53% i 57%).

Zamierzenie prowadzenia lub rozwijania działalności w **dziedzinie kultury** zgłosiło 399 respondentów (63%). Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że jednostki OSP chcą się angażować w: edukację dzieci, młodzieży i mieszkańców gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej, działalność orkiestr strażackich, udział w imprezach kościelnych i kulturalnych, organizację imprez, pokazów i szkoleń, a także wyrażają chęć współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi. W ujęciu podregionalnym, zamiar działalności w dziedzinie kultury deklarowały najliczniej jednostki OSP z podregionu radomskiego (74) i siedleckiego (66). Najmniej odpowiedzi tego typu odnotowano wśród jednostek z podregionu płockiego i warszawskiego zachodniego (odpowiednio: 33 i 34). Największy udział procentowy przedmiotowych odpowiedzi, odnotowano w podregionie żyrardowskim (76%) i warszawskim wschodnim (75%), natomiast najniższy w ciechanowskim i ostrołęckim (po 57%).

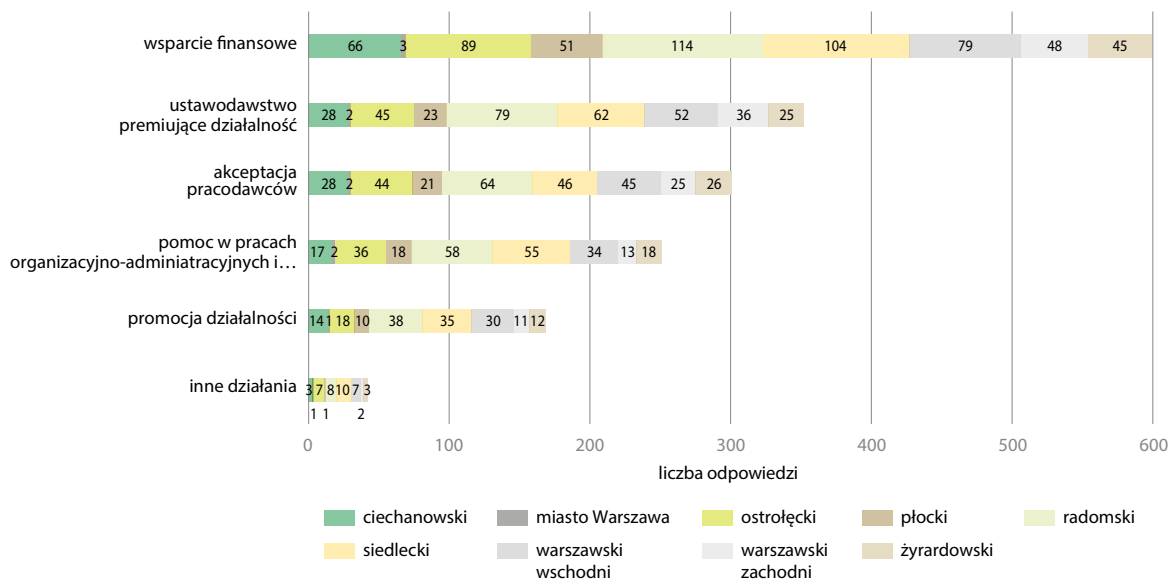
367 jednostek OSP, które wypełniły kwestionariusz ankietowy (58%), zamierza prowadzić lub

rozwijać działalność w **zakresie ochrony środowiska**. Najczęściej deklarowany był udział w akcjach typu „sprzątanie świata” oraz promowanie postaw proekologicznych wśród lokalnych społeczności np. przez organizację spotkań informacyjnych i edukacyjnych nt. szkodliwości wypalania traw i odpadów, segregacji odpadów oraz zapobiegania pożarom. Zamiar działalności w tym zakresie najliczniej deklarowali respondenci z podregionu radomskiego (72) i warszawskiego wschodniego (58), a najrzadziej z płockiego (26) oraz ciechanowskiego i warszawskiego zachodniego (po 33). Udział procentowy jednostek, deklarujących działalność proekologiczną, był najwyższy w podregionie żyrardowskim i warszawskim wschodnim (odpowiednio 76% i 72%), a najniższy w siedleckim, płockim i ciechanowskim (po 49%).

Chęć prowadzenia lub rozwijania działalności w **innej dziedzinie** wykazało 109 jednostek OSP, biorących udział w badaniu (17%), przy czym najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były: organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w udzielaniu pierwszej pomocy, propagowanie zasad na temat bezpieczeństwa i pierwszej pomocy wśród lokalnej społeczności, współpraca z jednostkami samorządowymi oraz stowarzyszeniami, a także zabezpieczenie imprez i uroczystości kulturalnych.

3.6. Zapotrzebowanie na różne formy wsparcia

Prawie wszystkie jednostki OSP, biorące udział w badaniu, wskazały potrzebę różnego rodzaju wsparcia, szczególnie w postaci finansowej – takiej odpowiedzi udzieliło 599 ankietowanych (95%) (ryc. 6).

Ryc. 6. Zapotrzebowanie jednostek OSP na różne formy wsparcia

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie badania ankietowego

Jednostki, które zadeklarowały zapotrzebowanie na **wsparcie finansowe**, potrzebują funduszy głównie na: budowę lub remont budynku remizy, zakup sprzętu, umundurowania oraz pojazdów, a także na prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej. Potrzebę wsparcia finansowego wyraziło najwięcej jednostek OSP z podregionu radomskiego (114) i siedleckiego (104), natomiast najmniej z żyrardowskiego (45) i warszawskiego wschodniego (48). Udział procentowy jednostek OSP, które wskazały potrzebę przedmiotowego wsparcia jest bardzo zbliżony we wszystkich podregionach województwa mazowieckiego i wynosi od 91% w ostrołęckim i siedleckim do 99% w ciechanowskim.

352 ankietowane jednostki OSP (56%) oczekują wsparcia w postaci **ustawodawstwa premiującego działalność członków OSP**. Respondenci, którzy widzą potrzebę zmiany ustawodawstwa, najczęściej oczekują obniżenia wieku emerytalnego lub wprowadzenia dodatku do emerytur dla strażaków OSP, a także dodatków specjalnych za udział w akcjach ratowniczych oraz dodatkowych ulg i zniżek (w tym również ulg podatkowych dla pracodawców zatrudniający strażaków ochotników). W ujęciu według podregionów potrzebę tego typu pomocy wskazali najliczniej ankietowani z podregionu radomskiego (79) i siedleckiego (62), natomiast najmniej licznie z plockiego (23) i żyrardowskiego (25). Największy udział procentowy jednostek OSP, które zadeklarowały potrzebę wsparcia ustawodawczego odnotowano w podregionie warszawskim zachodnim (72% respondentów) oraz radomskim (67%), a najmniejszy w: ciechanowskim i plockim (odpowiednio: 42% i 43%).

Potrzebę **akceptacji pracodawców dla działalności strażaków ochotników** zadeklarowało 301 jednostek OSP (48% respondentów). Najczęściej oczekują one akceptacji nieobecności strażaków w czasie trwania akcji ratowniczo-gaśniczych oraz zwolnień z pracy na szkolenia strażackie. Jak wynika z przeprowadzonego badania, istnieją duże problemy w tej dziedzinie. Potrzebę wsparcia w postaci akceptacji pracodawców dla działalności strażackiej wskazywali najliczniej respondenci z podregionu radomskiego (64) i siedleckiego (46), natomiast najrzadziej z plockiego (21) i warszawskiego zachodniego (25). Wśród ankietowanych wskazujących potrzebę tego typu wsparcia największym udziałem procentowym charakteryzowały się jednostki OSP z podregionu żyrardowskiego (57%) i warszawskiego wschodniego (56%). Najmniejszy udział ankietowanych zgłaszających przedmiotową potrzebę wywodzi się z podregionu plockiego i siedleckiego (po 40%).

Zapotrzebowanie na **pomoc w pracach organizacyjno-administracyjnych i księgowych** zadeklarowało ok. 40% jednostek OSP, biorących udział w badaniu (251). Wśród nadesłanych odpowiedzi najczęściej powtarzała się potrzeba pomocy w zakresie prowadzenia księgowości ogólnej, w tym opracowywanie sprawozdań i rozliczeń finansowych, pozyskiwanie i rozliczanie dotacji. Zgłaszano również zapotrzebowanie na organizację szkoleń w zakresie prowadzenia księgowości. Potrzebę wsparcia w tego typu pracach najliczniej wyrażali respondenci z podregionu radomskiego (58) i siedleckiego (55), natomiast najmniej

licznie z warszawskiego zachodniego (13) i ciechanowskiego (17). Największy udział procentowy jednostek OSP, oczekujących ww. pomocy, odnotowano w podregionie radomskim i siedleckim (odpowiednio: 49% i 48%), a najmniejszy w ciechanowskim i warszawskim zachodnim (25% i 26%).

Potrzebę wsparcia w zakresie **promocji działalności** zadeklarowało 169 ankietowanych (27%). Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi znalazły się: organizacja imprez okolicznościowych oraz akcji społecznych, w tym ogólnopolskich akcji promujących ideę pożarnictwa ochotniczego, pozyskiwanie sponsorów, prowadzenie strony internetowej. Z odpowiedzi jednostek OSP wynika, że postrzegają one działania promocyjne jako narzędzie, służące do pozyskiwania nowych członków. Większość jednostek (72%), które zadeklarowały potrzebę wsparcia w przedmiotowym zakresie, wyraziła również zapotrzebowanie na zwiększenie liczby strażaków ochotników. Zapotrzebowanie w zakresie promocji działalności najliczniej wyrażały jednostki OSP z podregionu radomskiego (38) i siedleckiego (35), a najrzadziej z płockiego oraz warszawskiego zachodniego (odpowiednio: 10 i 11). Najwyższy udział procentowy jednostek OSP, deklarujących zapotrzebowanie w przedmiotowym zakresie odnotowano w podregionie warszawskim wschodnim i radomskim (odpowiednio: 37% i 33%), a najniższy w ostrołęckim i płockim (18% i 19%).

Tylko 42 respondentów (7%) wskazało zapotrzebowanie na wsparcie w postaci **innych działań**, np. przez wprowadzenie dodatków emerytalnych, ulg podatkowych, bezpłatnej pomocy prawnej oraz zmian legislacyjnych, które ułatwią działalność statutową OSP.

3.7. Inne problemy i wyzwania

Pytanie otwarte – ostatnie w formularzu ankietowym, pozwalało na swobodne odpowiedzi respondentów w zakresie nietypowych problemów i wyzwań, dostrzeganych przez jednostki OSP. 164 badanych (26%), którzy odpowiedzieli na to pytanie, najczęściej wskazywało problemy i potrzeby, powtarzające się w poprzedniej części formularza, np.: konieczność wymiany pojazdu, budowy lub remontu remizy, trudności z pozyskaniem nowych członków. Nowymi zagadnieniami, na które zwrócili uwagę respondenci, są: problemy związane z funkcjonowaniem orkiestr strażackich (trudności w pozyskaniu funduszy na zakup instrumentów i brak chętnych osób) oraz ograniczenia związane z włączeniem jednostek do KSRG, ze względu na braki w wyposażeniu. Ankietowane jednostki OSP zgłaszały również potrzebę stworzenia warunków do prostszego pozyskiwania

środków finansowych na realizację działalności statutowej, a także wydłużenia wieku uprawniającego do udziału w działaniach ratowniczo-gaśniczych (po uzyskaniu orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań).

4. Podsumowanie

Analiza głównych problemów i wyzwań w działalności ochotniczych straży pożarnych w województwie mazowieckim, oparta na wynikach badania ankietowego, przeprowadzonego na przełomie 2019 i 2020 roku, wykazała, że – pomimo systematycznie otrzymywanej pomocy – jednostki OSP napotykały wiele przeszkód i ograniczeń w swojej społecznej działalności na rzecz bezpieczeństwa publicznego.

Szczególnie duże są potrzeby w zakresie wyposażenia jednostek w specjalistyczny sprzęt oraz w zakresie podnoszenia sprawności ich członków do akcji:

- ponad 80% jednostek OSP zgłosiło braki w wyposażeniu remizy i w zakresie ochrony osobistej oraz wskazało zapotrzebowanie na szkolenia,
- ponad 70% respondentów zadeklarowało potrzeby dotyczące: umundurowania, pojazdów oraz sprzętu pożarniczego,
- ponad 60% ankietowanych nie dysponuje odpowiednim wyposażeniem w specjalistyczny sprzęt ratowniczy.

Badanie ankietowe wykazało ponadto, że **ważnym wyzwaniem w działalności jednostek OSP jest działalność społeczna**, w której prowadzeniu także występują trudności. Ankietowani licznie deklaruwali zamierzenie prowadzenia lub rozwijania tego rodzaju działalności:

- ponad 70% – w zakresie sportu,
- ponad 60% – w zakresie kultury i współpracy z innymi jednostkami w kraju i za granicą,
- ponad 50% – zakresie ochrony środowiska.

Bardzo poważnym problemem, ujawnionym w przeprowadzonym badaniu, jest pozyskanie młodych osób, gotowych bezinteresownie zaangażować się w służbę w ramach ochotniczych straży pożarnych – około 50% respondentów zadeklarowało **trudności w zaangażowaniu nowych strażaków ochotników**. Podobna liczba ankietowanych jednostek przedstawiła **oczekiwania w zakresie zmian ustawodawstwa premiującego działalność OSP** oraz zadeklarowała **potrzeby w zakresie akceptacji pracodawców dla działalności strażackiej swoich członków**.

W związku z tym, że doposażanie jednostek OSP jest procesem ciągłym i wymagającym dużych nakładów finansowych, **95% jednostek przedstawiło zapotrzebowanie na dalsze wsparcie w postaci finansowej**.

Przeprowadzona analiza wyników badania ankietowego wykazała dużą skalę potrzeb mazowieckich jednostek OSP, w szczególności dotyczących wyposażenia oraz szkoleń podnoszących sprawność załogi. Zróżnicowana sytuacja poszczególnych jednostek, na którą wpływ ma wiele czynników, m.in. kondycja finansowa gmin czy przynależność do KSRG, pociąga za sobą konieczność pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, niezbędnych do sprawnego funkcjonowania OSP, a tym samym dla zapewnienia bezpieczeństwa województwa mazowieckiego.

Materiały źródłowe

Literatura

Barański M., 2018, *Obowiązki gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej* [w:] T. Kocowski, M. Błazewski (red.), *Ochotnicze Straże Pożarne Zadania – Samorząd – Bezpieczeństwo*, Raport z badań, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, s. 103–114.

Marjański A., 2017, *Rola Ochotniczych Straży Pożarnych w zapewnieniu bezpieczeństwa ludności* [w:] M. Kopczewski, D. Sienkiewicz (red.), *Edukacja warunkiem bezpieczeństwa w XXI w. Bezpieczeństwo publiczne wczoraj i dziś*, Centrum Szkolenia Sił Powietrznych im. Romualda Traugutta, Koszalin, s. 131–147.

Radkowski, R., 2015, *Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy jako element organizacji ratownictwa i ochrony ludności w Polsce*, Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy, 14(1), s. 37–49.

Dokumenty i akty prawne

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1319).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1317).

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 961 ze zm.).

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2019 r. poz. 713 ze zm.).

Strony internetowe

<https://www.mazovia.pl>

<https://www.ppoz.pl/>

Słownik skrótów

KSRG – Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy

m. – gmina miejska

MBPR – Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie

NUTS – Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych

NUTS 3 – podregion statystyczny wg klasyfikacji NUTS

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PSP – Państwowa Straż Pożarna

Spis rycin

Ryc. 1. Udział w badaniu jednostek OSP włączonych do KSRG	9
Ryc. 2. Przygotowanie jednostek OSP do prowadzenia specjalistycznych działań ratowniczych	10
Ryc. 3. Potrzeby jednostek OSP w zakresie poprawy wyposażenia.....	11
Ryc. 4. Potrzeby jednostek OSP w zakresie podnoszenia sprawności członków do prowadzenia akcji ratowniczych	12
Ryc. 5. Zamierzenia jednostek OSP dotyczące działalności społecznej i współpracy z innymi jednostkami strażackimi	14
Ryc. 6. Zapotrzebowanie jednostek OSP na różne formy wsparcia	15

Spis załączników

Załącznik 1. Wykaz jednostek OSP włączonych do KSRG wg gmin	21
Załącznik 2. Kwestionariusz ankietowy	26
Załącznik 3. Wykaz jednostek OSP, które wzięły udział w badaniu ankietowym wg gmin.....	29

Załącznik 1. Wykaz jednostek OSP włączonych do KSRG wg gmin

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie	Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
1.	Andrzejewo	Andrzejewo	1	32.	Czarnia	Czarnia	1
2.	Baboszewo	Baboszewo	2	33.	Czernice Borowe	Rostkowo	1
		Wola Folwark		34.	Czerwin	Czerwin	2
3.	Baranowo	Baranowo	2			Suchcice	
		Brodowe Łąki		35.	Czerwińsk nad Wisłą	Czerwińsk nad Wisłą	2
4.	Baranów	Baranów	3			Raszewo	
		Boża Wola				Włociańskie	
		Kaski		36.	Czerwonka	Czerwonka	1
5.	Belsk Duży	Duży Belsk	2			Włociańska	
		Lewiczyn		37.	Czosnów	Czosnów	3
6.	Białobrzegi	Stawiszyn	2			Kazuń Polski	
		Sucha				Łomna	
7.	Bielany	Bielany Wąsy	2	38.	Dąbrówka	Dąbrówka	2
		Rozbity Kamień				Kuligów	
8.	Bielsk	Bielsk	1	39.	Dębe Wielkie	Dębe Wielkie	1
9.	Biezuń	Biezuń	1	40.	Długosiodło	Długosiodło	1
10.	Błędów	Błędów	2	41.	Dobre	Dobre	2
		Lipie				Rudzienko	
11.	Błonie	Górna Wieś	4	42.	Domanice	Przywory Duże	1
		Bieniewice		43.	Drobin	Drobin	1
		Bieniewo		44.	Dzierżąźnia	Dzierżąźnia	1
		Błonie		45.	Dzierzgowo	Dzierzgowo	2
12.	Bodzanów	Bodzanów	3			Rzęgnowo	
		Kanigowo		46.	Garbatka Letnisko	Garbatka Letnisko	1
		Niesłuchowo		47.	Garwolin m.	Garwolin	1
13.	Boguty Pianki	Boguty Pianki	1	48.	Garwolin	Rębków	3
14.	Borkowice	Borkowice	1			Ruda Talubska	
15.	Borowie	Borowie	1			Wola Rębkowska	
16.	Brańszczyk	Brańszczyk	1	49.	Gąbin	Dobrzyków	2
17.	Brochów	Brochów	3			Gąbin	
		Śladów		50.	Gielniów	Gielniów	2
		Wólka Smolana				Rozwady	
18.	Brok	Brok	1	51.	Gliniojeck	Gliniojeck	2
19.	Brudzeń Duży	Bądkowo Kościelne	2			Ościsłowo	
		Sikórz		52.	Głowaczów	Brzoza	2
20.	Brwinów	Biskupice	4			Głowaczów	
		Brwinów		53.	Gniewoszów	Gniewoszów	1
		Moszna		54.	Gołymín-Ośrodek	Gołymín-Ośrodek	2
		Żółwiń				Nasierowo Górne	
21.	Bulkowo	Bulkowo	1	55.	Gostynin m.	Gostynin	1
22.	Cegłów	Cegłów	1	56.	Gostynin	Sierakówek	2
23.	Celestynów	Celestynów	2			Solec	
		Regut		57.	Goszczyn	Goszczyn	1
24.	Ceranów	Ceranów	1	58.	Goworowo	Goworowo	2
25.	Chlewiska	Broniów	3			Kunin	
		Chlewiska		59.	Gozdowo	Gozdowo	1
		Pawłów		60.	Góra Kalwaria	Cendrowice	4
26.	Chorzele	Chorzele	3			Czaplin	
		Rycice				Góra Kalwaria	
		Zaręby				Wojciechowice	
27.	Chotcza	Tymienica	2	61.	Górzno	Górzno	2
		Chotcza				Unin	
28.	Chynów	Chynów	3	62.	Gózd	Gózd	3
		Drwalew				Grzmucin	
		Machcin				Kuczki Kolonia	
29.	Ciechanów m.	-	-	63.	Grabów nad Pilicą	Grabów nad Pilicą	1
30.	Ciechanów	Rydzewo	1	64.	Grębków	Grębków	1
31.	Ciepielów	Ciepielów	1				

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
65.	Grodzisk Mazowiecki	Grodzisk Mazowiecki Kłudno Stare	2
66.	Grójec	Mirowice Grójec	2
67.	Grudusk	Grudusk Łysakowo	2
68.	Gzy	Gzy	1
69.	Halinów	Cisie Długa Kościelna Okuniew	3
70.	Huszelw	Huszelw Mostów	2
71.	Ilów	Giżyce Brzozów Stary Ilów	3
72.	Ilża	Pakosław Kotlarka Ilża Jasieniec Ilżecki	4
73.	Izabelin	Izabelin Laski	2
74.	Jabłonna	Chotomów Jabłonna	2
75.	Jabłonna Lacka	Dzierzby Jabłonna Lacka	2
76.	Jadów	Jadów Myszadła	2
77.	Jaktorów	Jaktorów Międzyborów	2
78.	Jakubów	Jakubów	1
79.	Jasieniec	Jasieniec	1
80.	Jastrząb	Jastrząb Wola Lipieniecka Mała	2
81.	Jastrzębia	Jastrzębia	1
82.	Jedlińsk	Jedlińsk Wielogóra Wsola	3
83.	Jedlnia Letnisko	Jedlnia Letnisko Słupica	2
84.	Jednoróżec	Jednoróżec Ulatowo Pogorzal	2
85.	Joniec	Joniec	1
86.	Józefów m.	Józefów Świdry Małe	2
87.	Kadzidło	Kadzidło Dylewo	2
88.	Kałużyn	Kałużyn	1
89.	Kampinos	Kampinos Stare Gnatowice Strzyżew Zawady	4
90.	Karczew	Karczew Otwock Wielki	2
91.	Karniewo	Karniewo	1
92.	Kazanów	Kazanów Kowalków	2

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
93.	Klembów	Krusze Roszczep Klembów	3
94.	Klwów	Klwów	1
95.	Kobyłka m.	Kobyłka	1
96.	Kolbiel	Gadka Kolbiel	2
97.	Konstancin-Jeziorna	Bielawa Kawęczynek Konstancin-Jeziorna	3
98.	Korczew	Korczew	1
99.	Korytnica	Korytnica	1
100.	Kosów Lacki	Chruszczewka Kosów Lacki Trzciniac Mały	3
101.	Kotuń	Kotuń	1
102.	Kowala	Ruda Mała	1
103.	Kozienice	Brzeźnica Kozienice Nowa Wieś Ryczywół Samwodzie Stanisławice Świerże Górne	7
104.	Krasne	Krasne	1
105.	Krasnosielc	Drążdzewo Krasnosielc	2
106.	Krzynowłoga Mała	Krzynowłoga Mała	1
107.	Kuczbork-Osada	Kuczbork Zielona	2
108.	Latowicz	Latowicz Redzyńskie	2
109.	Legionowo m.	Legionowo	1
110.	Lelis	Lelis	1
111.	Leoncin	Wilków Polski	1
112.	Leszno	Czarnów Leszno Zaborów	3
113.	Lesznawola	Mroków Nowa Wola	2
114.	Lipowiec Kościelny	Lipowiec Kościelny Turza Mała	2
115.	Lipsko	Krępa Kościelna Maruszów	2
116.	Liw	Liw Wyszków Ruchna	3
117.	Lubowidz	Lubowidz Zieluń	2
118.	Lutocin	Lutocin	1
119.	Łaskarzew m.	Łaskarzew	1
120.	Łaskarzew	Melanów Izdebno	2
121.	Łąck	Łąck	1
122.	Łochów	Brzuza Łochów Węgrowska Łochów Fabryczna Ostrówek Pogorzelec	5

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
123.	Łomianki	Łomianki Dziekanów Polski	2
124.	Łosice	Niemojki	1
125.	Łyse	Lipniki Łyse	2
126.	Maciejowice	Maciejowice	1
127.	Magnuszew	Chmielewo Magnuszew	2
128.	Maków Mazowiecki m.	-	-
129.	Mała Wieś	Galki Stare Mała Wieś	2
130.	Małkinia Górna	Małkinia Górna Prostyń	2
131.	Marki m.	Marki	1
132.	Miastków Kościelny	Wola Miastkowska	1
133.	Michałowice	Nowa Wieś	1
134.	Miedzna	Miedzna	1
135.	Milanówek m.	Milanówek	1
136.	Mińsk Mazowiecki m.	-	-
137.	Mińsk Mazowiecki	Brzózce Stojadła Zamienie	3
138.	Mirów	Rogów	1
139.	Mława m.	-	-
140.	Młodzieszyn	Kamion Młodzieszyn	2
141.	Młynarze	Sieluń	1
142.	Mochowo	Bożewo Mochowo	2
143.	Mogielnica	Mogielnica	1
144.	Mokobody	Mokobody	1
145.	Mordy	Wielgorz	1
146.	Mrozy	Grodzisk Mrozy	2
147.	Mszczonów	Mszczonów Osuchów	2
148.	Myszyniec	Myszyniec Wydmy	2
149.	Nadarzyn	Młochów Nadarzyn	2
150.	Naruszewo	Naruszewo Radzymin	2
151.	Nasielsk	Cieksyn Nasielsk Psucin	3
152.	Nieporęt	Kąty Węgierskie Nieporęt	2
153.	Nowa Sucha	Nowa Sucha	1
154.	Nowe Miasto	Żdźary Nowe Miasto	2
155.	Nowe Miasto nad Pilicą	Nowe Miasto nad Pilicą	1
156.	Nowy Duninów	Nowy Duninów	1
157.	Nowy Dwór Mazowiecki m.	Nowy Dwór Mazowiecki Nowy Dwór Mazowiecki Ratownictwo Wodne	2

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
158.	Nur	Nur	1
159.	Obryste	Obryste	1
160.	Odrzywół	Odrzywół	1
161.	Ojrzeń	Kraszewo Ojrzeń	2
162.	Olszanka	Olszanka	1
163.	Olszewo Borki	Dobrołęka Nowa Wieś	2
164.	Opinogóra Górna	Opinogóra Górna Wierzbowo	2
165.	Orońsko	Dobrut Orońsko	2
166.	Osieck	Osieck Pogorzel	2
167.	Ostrołęka m.	-	-
168.	Ostrów Mazowiecka m.	-	-
169.	Ostrów Mazowiecka	Komorowo Nagoszewka Nieskórz	3
170.	Otwock m.	Jabłonna Wólka Mładzka	2
171.	Ożarów Mazowiecki	Ożarów Mazowiecki Świętce	2
172.	Pacyna	Pacyna	1
173.	Paprotnia	Czarnoty Hołubla	2
174.	Parysów	Parysów	1
175.	Piaseczno	Chojnów Jazgarzew Piaseczno Złotokłos	4
176.	Piastów m.	Piastów	1
177.	Pilawa	Gocław Pilawa	2
178.	Pionki m.	Pionki	1
179.	Pionki	Jedlnia Sucha Czarna	3
180.	Platerów	Lipno Platerów	2
181.	Płock	Płock-Trzepowo	1
182.	Płońsk m.	-	-
183.	Płońsk	-	-
184.	Płoniawy-Bramura	Płoniawy-Bramura Węgrzynowo	2
185.	Pniewy	Konie	1
186.	Podkowa Leśna m.	-	-
187.	Pokrzywnica	Pokrzywnica	1
188.	Policzna	Czarnolas Policzna	2
189.	Pomiechówek	Pomiechówek	1
190.	Poświętne	Poświętne Ręczaje Polskie	2
191.	Potworów	-	-
192.	Prażmów	Wągradno	1
193.	Promna	Olszamy Pnie Przybyszew	3
194.	Pruszków m.	-	-

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
195.	Przasnysz m.	-	-
196.	Przasnysz	Mchowo Obrąb	2
197.	Przesmyki	Przesmyki	1
198.	Przyłęk	Grabów nad Wisłą Łągów Mszadla Nowa	3
199.	Przysucha	Przysucha Skrzyńsko	2
200.	Przytyk	Goszczewice Przytyk	2
201.	Pułtusk	Głodowo	1
202.	Puszcza Mariańska	Bartniki Michałow	2
203.	Raciąż m.	Raciąż	1
204.	Raciąż	Kaczorowy Unieck Koziebrody	3
205.	Radom m.	-	-
206.	Radzanowo	Rogozino Woźniki	2
207.	Radzanów (pow. białobrzegi)	Radzanów	1
208.	Radzanów (pow. mławski)	Radzanów	1
209.	Radziejowice	Kuklówka Zarzeczna Radziejowice Korytów	3
210.	Radzymin	Radzymin Zalubice Stare Zawady	3
211.	Raszyn	Dawidy Falenty Raszyn	3
212.	Regimin	Lekowo Szulmierz	2
213.	Repki	Repki Skrzeszew Wyrozęby	3
214.	Rościszewo	Chwały Rościszewo	2
215.	Różan	Różan Zaluzie	2
216.	Rusinów	Zychorzyn	1
217.	Rybno	Jasieniec Rybno	2
218.	Rząśnik	Rząśnik	1
219.	Rzeczniów	Pawliczka Rzeczniów	2
220.	Rzekuń	Borawe Rzekuń	2
221.	Rzewnie	Rzewnie	1
222.	Sabnie	Kupientyn Nieciecz Sabnie	3
223.	Sadowne	Sadowne Sokółka	2
224.	Sanniki	Brzezia Sanniki	2

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
225.	Sarnaki	Sarnaki Serpelice	2
226.	Serock	Gąsiorowo Serock Wola Kiełpińska	3
227.	Sieciechów	Sieciechów Wola Klasztorna	2
228.	Siedlce m.	-	-
229.	Siedlce	Nowe Opole Pruszyń Pruszynek	3
230.	Siemiątkowo	Siemiątkowo Krzeczanowo	2
231.	Siennica	Siennica Żaków	2
232.	Sienno	Kochanówka Sienno	2
233.	Sierpc m.	-	-
234.	Sierpc	Dziembaków Goleszyn	2
235.	Skaryszew	Maków Skaryszew Odechów	3
236.	Skórzec	Dąbrówka Ług Gołąbek Skórzec	3
237.	Ślubice	Ślubice	1
238.	Słupno	Słupno	1
239.	Sobienie Jeziory	Sobienie Jeziory	1
240.	Sobolew	Sobolew Gończyce Ostrożeń	3
241.	Sochaczew m.	-	-
242.	Sochaczew	-	-
243.	Sochocin	Sochocin	1
244.	Sokolów Podlaski m.	Sokolów Pod Cukrownią	1
245.	Sokolów Podlaski	Justynów Nowa Wieś Grochowska	2
246.	Solec	Solec Pawłowice	2
247.	Somianka	Somianka Popowo Kościelne	2
248.	Sońsk	Gąsocin Sońsk Sarnowa Góra	3
249.	Stanisławów	Stanisławów Ładzyń	2
250.	Stara Biała	Stara Biała	1
251.	Stara Błotnica	Stara Błotnica	1
252.	Stara Kornica	Nowa Kornica Rudka Stare Szpaki	3
253.	Stare Babice	Borzęcin Duży Stare Babice	2
254.	Staroźreby	Nowa Góra Staroźreby	2
255.	Stary Lubotyń	Stary Lubotyń	1

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
256.	Sterdyń	Stare Mursy Sterdyń	2
257.	Stoczek	Stoczek Topór	2
258.	Strachówka	Równe	1
259.	Stromiec	Boże Stromiec Dobieszyn	3
260.	Strzegowo	Dąbrowa Niedzbórz Strzegowo Unierzyż	4
261.	Stupsk	Wyszyny Kościelne Stupsk	2
262.	Suchożebry	Podnieśno Suchożebry	2
263.	Sulejówek m.	Sulejówek	1
264.	Sypniewo	Gąsewo Poduchowne Sypniewo	2
265.	Szczawin Kościelny	Szczawin Kościelny	1
266.	Szczutowo	Gójsk Szczutowo	2
267.	Szelków	Stary Szelków	1
268.	Szreńsk	Szreńsk	1
269.	Szulborze Wielkie	Szulborze Koty	1
270.	Szydłowiec	Majdów Wola Korzeniowa Szydłowiec	3
271.	Szydłowo	Szydłowo Piegłowo	2
272.	Świercze	Świercze	1
273.	Tarczyn	Kotorydz Tarczyn	2
274.	Tczów	Rawica Tczów	2
275.	Teresin	Niepokalanów Paprotnia Budki Piaseckie	3
276.	Tłuszcz	Chrzęsne Tłuszcz	2
277.	Trojanów	Trojanów Kozice Podebłocie	3
278.	Troszyn	Dzbenin Troszyn	2
279.	Warka	Warka Gąski Grzegorzewice	1
280.	Warszawa m.	Ursus Stara Miłosna Wesoła	3
281.	Wąsewo	Wąsewo	1
282.	Węgrów m.	-	-
283.	Wiązowna	Glinianka Malcanów Wiązowna	3
284.	Wieczfnia Kościelna	Wieczfnia	1

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek	Razem w gminie
285.	Wieliszew	Kałużyn Skrzeszew Wieliszew	3
286.	Wieniawa	Wieniawa	1
287.	Wierzbica	Wierzbica	1
288.	Wierzbno	Wierzbno	1
289.	Wilga	Wilga Mariańskie Porzecze	2
290.	Winnica	Winnica	1
291.	Wisitki	Jesionka Nowe Kozłowice Wisitki	3
292.	Wiśniew	Wiśniew Radomyśl	2
293.	Wiśniewo	Kowalewo	1
294.	Wodynie	Wodynie	1
295.	Wolanów	Strzałków	1
296.	Wołomin	Wołomin	1
297.	Wyszków	Kamieńczyk Lucynów Duży Rybno	3
298.	Wyszogród	Wyszogród	1
299.	Wyśmierzyce	Wyśmierzyce	1
300.	Zabrodzie	Zabrodzie	1
301.	Zakroczym	Trębki Nowe Zakroczym	2
302.	Zakrzew	Dąbrówka Podłęzna Zakrzew	2
303.	Załużki	Nowe Wronska Kroczewo	2
304.	Zaręby Kościelne	Zaręby Kościelne	1
305.	Zatory	Pniewo	1
306.	Zawidz	Zawidz	1
307.	Ząbki m.	Ząbki	1
308.	Zbuczyn	Zbuczyn Krzesk-Królowa Niwa Dziewule	3
309.	Zielonka m.	Zielonka	1
310.	Zwoleń	Jasieniec Solecki Zielonka Nowa Zwoleń	3
311.	Żabia Wola	Skuły Żelechów	2
312.	Żelechów	Wola Żelechowska Żelechów	2
313.	Żuromin	Poniatowo	1
314.	Żyrardów m.	Żyrardów	1
Ogółem			541

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie danych z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie (stan na 13.03.2020 r.)

Załącznik 2. Kwestionariusz ankietowy

BADANIE GŁÓWNYCH PROBLEMÓW I WYZWAŃ
W DZIAŁALNOŚCI OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

Szanowni Państwo,

Samorząd Województwa Mazowieckiego od wielu lat wspiera finansowo Ochotnicze Straże Pożarne, funkcjonujące w regionie. W celu uzyskania kompleksowej oceny problemów i wyzwań, występujących w działalności OSP, powierzył wykonanie analizy w tym zakresie Mazowieckiemu Biuru Planowania Regionalnego. Przedmiotowa analiza będzie oparta przede wszystkim na badaniu ankietowym, którym są objęte wszystkie jednostki OSP z obszaru Mazowsza, włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG), a także wybrane jednostki, działające poza ww. systemem.

Prosimy o wypełnienie jednego kwestionariusza ankietowego w jednostce OSP.

1. Nazwa jednostki OSP

.....

2. Gmina, w której funkcjonuje jednostka

.....

3. Liczba strażaków-ochotników działających w jednostce

.....

4. Czy jednostka jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG)?

- tak
 nie

5. Czy jednostka jest przygotowana do prowadzenia specjalistycznych działań ratowniczych?

- tak, w zakresie
-
- nie

6. Czy występują potrzeby w zakresie poprawy wyposażenia jednostki, dotyczące:

a) remizy?

- tak, w zakresie
-
- nie

b) pojazdów?

- tak, w zakresie
-
- nie

c) sprzętu pożarniczego?

- tak, w zakresie
-
- nie

d) specjalistycznego sprzętu ratowniczego?

- tak, w zakresie
-
- nie

e) ochrony osobistej?

- tak, w zakresie
- nie

f) umundurowania?

- tak, w zakresie
- nie

g) innego wyposażenia?

- tak, w zakresie
- nie

7. Czy występują potrzeby w zakresie podnoszenia sprawności członków jednostki do prowadzenia akcji ratowniczych, dotyczące:

a) zwiększenia liczby strażaków?

- tak, w zakresie
- nie

b) szkoleń?

- tak, w zakresie
- nie

c) specjalistycznych badań i opieki lekarskiej?

- tak, w zakresie
- nie

d) wsparcia psychologicznego?

- tak, w zakresie
- nie

e) innych działań?

- tak, w zakresie
- nie

8. Czy jednostka zamierza prowadzić lub rozwijać działalność w dziedzinie:

a) kultury?

- tak, w zakresie
- nie

b) sportu?

- tak, w zakresie
- nie

c) ochrony środowiska?

- tak, w zakresie
- nie

d) współpracy z innymi jednostkami straży pożarnej w kraju lub zagranicą?

- tak, w zakresie
- nie

e) innej dziedzinie?

- tak, w zakresie
- nie

9. Czy jednostka potrzebuje wsparcia w postaci:

a) finansowej?

- tak, w zakresie
- nie

b) pomocy w pracach organizacyjno-administracyjnych i księgowych?

- tak, w zakresie
- nie

c) akceptacji pracodawców dla działalności strażaków-ochotników?

- tak, w zakresie
- nie

d) promocji działalności?

- tak, w zakresie
- nie

e) ustawodawstwa premiującego działalność członków OSP?

- tak, w zakresie
- nie

f) innych działań?

- tak, w zakresie
- nie

10. Inne problemy i wyzwania:

.....

.....

.....

.....

Załącznik 3. Wykaz jednostek OSP, które wzięły udział w badaniu ankietowym wg gmin

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
1.	Andrzejewo	Andrzejewo	Stara Ruskołęka	2
2.	Baboszewo	Baboszewo Wola Folwark	Dziekartzewo	3
3.	Baranowo	Baranowo Brodowe Łąki	Cierpięta	3
4.	Baranów	Baranów Boża Wola Kaski	Osina	4
5.	Belsk Duży	Duży Belsk Lewiczyn	Rożce	3
6.	Białobrzegi	Sucha	-	1
7.	Bielany	Bielany Wąsy Rozbity Kamień	Trebień	3
8.	Bielsk	Bielsk	-	1
9.	Biežuń	Biežuń	Karniszyn	2
10.	Błędów	Błędów Lipie	-	2
11.	Błonie	Górna Wieś Bieniewo Błonie	-	3
12.	Bodzanów	Bodzanów Kanigowo Niesłuchowo	Mąkolin	4
13.	Boguty Pianki	Boguty Pianki	Drewnowo-Gołyń	2
14.	Borkowice	Borkowice	Ninków Wola Kuraszowa	3
15.	Borowie	Borowie	Głosków	2
16.	Brańszczyk	Brańszczyk	Poręba	2
17.	Brochów	Śladów	Kromnów	2
18.	Brok	Brok	-	1
19.	Brudzeń Duży	Bądkowo Kościelne Sikórz	Turza Mała	3
20.	Brwinów	-	-	-
21.	Bulkowo	Bulkowo	Nowe Łubki	2
22.	Cegłów	Cegłów	Mienia Podciernie Posiadały	4
23.	Celestynów	-	-	-
24.	Ceranów	Ceranów	Długie Grzymki	2
25.	Chlewiska	Broniów Pawłów	Skłoby	3
26.	Chorzele	Chorzele Rycice Zaręby	Budki	4
27.	Chotcza	Tymienica Chotcza	Białobrzegi Kijanka	4
28.	Chynów	Chynów Drwalew Machcin	Janów	4
29.	Ciechanów m.	-	-	-
30.	Ciechanów	Rydzewo	Modła	2
31.	Ciepielów	Ciepielów	-	1
32.	Czarnia	Czarnia	-	1
33.	Czernice Borowe	Rostkowo	Czernice Borowe	2
34.	Czerwin	-	-	-
35.	Czerwińsk nad Wisłą	Czerwińsk nad Wisłą Raszewo Włociańskie	Stare Radzikowo	3
36.	Czerwonka	Czerwonka Włociańska	Guty Duże Dąbrówka	3

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
37.	Czosnów	-	-	-
38.	Dąbrówka	Dąbrówka	Lasków	2
39.	Dębe Wielkie	-	Górki	1
40.	Długosiodło	Długosiodło	Jaszczuły	2
41.	Dobre	Dobre Rudzienko	Poręby Nowe	3
42.	Domanice	Przywory Duże	-	1
43.	Drobin	Drobin	Łęg Probostwo	2
44.	Dzierżążnia	Dzierżążnia	Kucice	2
45.	Dzierzgowo	-	-	-
46.	Garbatka Letnisko	Garbatka Letnisko	Garbatka Nowa	2
47.	Garwolin m.	Garwolin	-	1
48.	Garwolin	-	Garwolin-Leszczyny	1
49.	Gąbin	Gąbin	Troszyn Polski	2
50.	Gielniów	Gielniów Rozwady	Jastrząb	3
51.	Glinojeck	Glinojeck Ościslowo	Szyjki	3
52.	Głowaczów	-	-	-
53.	Gniewoszków	Gniewoszków	-	1
54.	Gołymín-Ośrodek	Gołymín-Ośrodek Nasierowo Górne	Osiek-Aleksandrowo	3
55.	Gostynin m.	Gostynin	-	1
56.	Gostynin	Sierakówek Solec	Białotarsk	3
57.	Goszczyn	-	-	-
58.	Goworowo	Goworowo Kunin	Czarnowo Kruszewo Lipianka Pasieki Ponikiew Duża Ponikiew Mała	8
59.	Gozdowo	Gozdowo	-	1
60.	Góra Kalwaria	Cendrowice Góra Kalwaria Wojciechowice	Pęcław	4
61.	Górzno	Górzno Unin	Samorządki	3
62.	Gózd	Gózd Grzmucin Kuczki Kolonia	Kiedrzyń	4
63.	Grabów nad Pilicą	Grabów nad Pilicą	Augustów	2
64.	Grębków	Grębków	Polków-Sagały	2
65.	Grodzisk Mazowiecki	Grodzisk Mazowiecki Kłudno Stare	-	2
66.	Grójec	-	-	-
67.	Grudusk	Grudusk Łysakowo	-	2
68.	Gzy	Gzy	Przewodowo	2
69.	Halinów	Cisie Okuniew	-	2
70.	Huszlew	Huszlew Mostów	-	2
71.	Ilów	-	-	-
72.	Ilża	Pakosław Kotlarka Ilża Jasieniec Ilżecki	-	4
73.	Izabelin	-	-	-
74.	Jabłonna	-	-	-

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
75.	Jabłonna Lacka	Jabłonna Lacka	Wieska	2
76.	Jadów	Jadów Myszadła	-	2
77.	Jaktorów	Jaktorów Międzyborów	-	2
78.	Jakubów	-	-	-
79.	Jasieniec	Jasieniec	Zbrosza Duża	2
80.	Jastrzęb	-	-	-
81.	Jastrzębia	Jastrzębia	Bartodzieje	2
82.	Jedlińsk	Jedlińsk Wielogóra Wsola	Bierwce Jankowice Ludwików Nowe Zawady	7
83.	Jedlnia Letnisko	Jedlnia Letnisko Słupica	-	2
84.	Jednorozec	Jednorozec Ulatowo Pogorzal	Budy Rządowe Małowidz Olszewka Połoń Żelazna Rządowa	7
85.	Joniec	Joniec	Królewo	2
86.	Józefów m.	Józefów Świdry Małe	-	2
87.	Kadzidło	Kadzidło	-	1
88.	Kałużyn	Kałużyn	Sinoleka	2
89.	Kampinos	Kampinos Stare Gnatowice Strzyżew Zawady	Szczytno Wiejca	6
90.	Karczew	-	Łukówiec	1
91.	Karniewo	Karniewo	Łukowo	2
92.	Kazanów	Kazanów Kowalków	Zakrzówek	3
93.	Klembów	Krusze Roszczep Klembów	Dobczyn	4
94.	Klwów	Klwów	Ulów	2
95.	Kobyłka m.	Kobyłka	-	1
96.	Kołbiel	Gadka Kołbiel	Kąty Rudzienko	4
97.	Konstancin-Jeziorna	Bielawa Konstancin-Jeziorna	Skolimów	3
98.	Korczew	Korczew	Drażniew Nowy Bartków Ruda Szczałacin Tokary	6
99.	Korytnica	Korytnica	Rabiany	2
100.	Kosów Lacki	Chruszczewka Kosów Lacki Trzciniac Mały	Wólka Okrąglik	4
101.	Kotuń	Kotuń	Żeliszew	2
102.	Kowala	Ruda Mała	Kowala	2
103.	Kozienice	Kozienice Nowa Wieś Ryczywół Samwodzie Stanisławice Świerże Górne	Wola Chodkowska	7
104.	Krasne	Krasne	Zalesie	2

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
105.	Krasnosielc	Drażdzewo Krasnosielc	Amelin	3
106.	Krzynowłoga Mała	Krzynowłoga Mała	Łanięta	2
107.	Kuczbork-Osada	Kuczbork Zielona	Chojnowo	3
108.	Latowicz	Latowicz Redzyńskie	Wielgolas	3
109.	Legionowo m.	Legionowo	-	1
110.	Lelis	-	-	-
111.	Leoncin	Wilków Polski	-	1
112.	Leszno	-	Łubiec	1
113.	Lesznówola	-	-	-
114.	Lipowiec Kościelny	Turza Mała	-	1
115.	Lipsko	Krępa Kościelna Maruszów	-	2
116.	Liw	-	-	-
117.	Lubowidz	-	-	-
118.	Lutocin	Lutocin	-	1
119.	Łaskarzew m.	-	-	-
120.	Łaskarzew	-	-	-
121.	Łąck	Łąck	-	1
122.	Łochów	Brzuza Łochów Węgrowska Łochów Fabryczna Ostrówek Pogorzelec	Gwizdały	6
123.	Łomianki	-	-	-
124.	Łosice	Niemojki	Czuchleby	2
125.	Łyse	Lipniki Łyse	Łączki	3
126.	Maciejowice	Maciejowice	Podłęże	2
127.	Magnuszew	Chmielewo Magnuszew	Roznieszewo	3
128.	Maków Mazowiecki m.	-	-	-
129.	Mała Wieś	Gałki Stare Mała Wieś	Brody Duże	3
130.	Małkinia Górna	Małkinia Górna Prostyń	Zawisty Podleśne	3
131.	Marki m.	Marki	-	1
132.	Miastków Kościelny	Wola Miastkowska	Zwola	2
133.	Michałowice	-	-	-
134.	Miedzna	Miedzna	Międzyles	2
135.	Milanówek m.	-	-	-
136.	Mińsk Mazowiecki m.	-	Mińsk Mazowiecki	1
137.	Mińsk Mazowiecki	Brzózce Stojadła Zamienie	Janów	4
138.	Mirów	Rogów	Mirów Stary	2
139.	Mława m.	-	-	-
140.	Młodzieszyn	Kamion Młodzieszyn	Budy Stare	3
141.	Młynarze	Sieluń	Rupin	2
142.	Mochowo	-	Bendorzyn	1
143.	Mogielnica	Mogielnica	Miechowice	2
144.	Mokobody	Mokobody	-	1
145.	Mordy	Wielgorz	Czepielin	2
146.	Mrozy	Grodzisk	Jeruzal Mała Wieś Sokolnik Trojanów	5

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
147.	Mszczonów	Mszczonów Osuchów	Piekary	3
148.	Myszyniec	Myszyniec Wydmy	Wykrot	3
149.	Nadarzyn	Młochów Nadarzyn	-	2
150.	Naruszewo	Naruszewo Radzymin	-	2
151.	Nasielsk	Cieksyn Nasielsk	Jackowo	3
152.	Nieporęt	Kąty Węgierskie Nieporęt	-	2
153.	Nowa Sucha	Nowa Sucha	Antoniew	2
154.	Nowe Miasto	Nowe Miasto	-	1
155.	Nowe Miasto nad Pilicą	Nowe Miasto nad Pilicą	-	1
156.	Nowy Duninów	Nowy Duninów	Dzierżazna	2
157.	Nowy Dwór Mazowiecki m.	Nowy Dwór Mazowiecki Nowy Dwór Mazowiecki Ratownictwo Wodne	-	2
158.	Nur	Nur	Kramkowo Lipskie	2
159.	Obryte	Obryte	-	1
160.	Odrzywół	Odrzywół	-	1
161.	Ojrzeń	Kraszewo Ojrzeń	Młock	3
162.	Olszanka	Olszanka	Korczówka	2
163.	Olszewo Borki	Dobrołęka Nowa Wieś	-	2
164.	Opinogóra Górna	Opinogóra Górna	Długoleka Kołaczków Sosnowo Władysławowo Wola Wierzbowska	6
165.	Orońsko	Dobrut	-	1
166.	Osieck	Pogorzel	Natolin	2
167.	Ostrołęka m.	-	-	-
168.	Ostrów Mazowiecka m.	-	-	-
169.	Ostrów Mazowiecka	Komorowo Nagoszewka Nieskórz	Kalinowo	4
170.	Otwock m.	Jabłonna Wólka Mładzka	-	2
171.	Ożarów Mazowiecki	Ożarów Mazowiecki	-	1
172.	Pacyna	Pacyna	Model	2
173.	Paprotnia	-	Krynki	1
174.	Parysów	-	Stodzew	1
175.	Piaseczno	Chojnów Piaseczno Złotokłos	Bogatki Bobrowiec	5
176.	Piastów m.	Piastów	-	1
177.	Pilawa	Goclaw	Lipówki	2
178.	Pionki m.	Pionki	-	1
179.	Pionki	Jedlnia Sucha Czarna	Jaroszki	4
180.	Platerów	Lipno Platerów	Mężenin	3
181.	Płock m.	Płock-Trzepowo	Płock-Borowiczki	2
182.	Płońsk m.	-	Płońsk	1
183.	Płońsk	-	Siedlin	1
184.	Płoniawy-Bramura	-	-	-

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
185.	Pniewy	Konie	Kruszew	2
186.	Podkowa Leśna m.	-	-	-
187.	Pokrzywnica	Pokrzywnica	Trzepowo	2
188.	Policzna	Czarnolas	Władysławów	2
189.	Pomiechówek	Pomiechówek	Goławice Pierwsze	2
190.	Poświętne	Poświętne Ręczaje Polskie	Nowe Ręczaje Wola Ręczajska Zabraniec	5
191.	Potworów	-	-	-
192.	Prażmów	-	-	-
193.	Promna	Olszamy Przybyszew		2
194.	Pruszków m.	-	-	-
195.	Przasnysz m.	Mchowo Obręb	Leszno	3
196.	Przasnysz	-	-	-
197.	Przesmyki	Przesmyki	Kamianki Lackie Kukawki	3
198.	Przyłęk	Grabów nad Wisłą Łągów Mszadla Nowa	Łaguszków	4
199.	Przysucha	Przysucha Skrzyńsko	Smagorzów	3
200.	Przytyk	Przytyk	-	1
201.	Pułtusk	-	-	-
202.	Puszcza Mariańska	Bartniki Michałow	Kamion Grabina	4
203.	Raciąż m.	-	-	-
204.	Raciąż	-	-	-
205.	Radom m.	-	Radom	1
206.	Radzanowo	Rogozino Woźniki	-	2
207.	Radzanów (pow. białobrzeski)	Radzanów	Ratoszyn	2
208.	Radzanów (pow. mławski)	Radzanów	Gradzanowo Włociańskie	2
209.	Radziejowice	Kukłówka Zarzeczna Radziejowice Korytów	-	3
210.	Radzymin	Radzymin	Nadma	2
211.	Raszyn	Raszyn	-	1
212.	Regimin	-	-	-
213.	Repki	Repki Skrzeszew	Sawice	3
214.	Rościszewo	Chwały Rościszewo	Kuski	3
215.	Różan	-	Chelsty Mrocзки Rębiszewo	2
216.	Rusinów	Zychorzyn	Nieznamięrowice	2
217.	Rybno	Jasieniec Rybno	Matyldów	3
218.	Rząśnik	Rząśnik	-	1
219.	Rzeczniów	Pawliczka Rzeczniów	Grabowiec	3
220.	Rzekuń	Borawe Rzekuń	Dzbenin	3
221.	Rzewnie	Rzewnie	Orłowo	2
222.	Sabnie	Kupientyn Nieciecz Sabnie	Grodzisk	4

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
223.	Sadowne	-	-	-
224.	Sanniki	Brzezia Sanniki	Czyżew	3
225.	Sarnaki	Serpelice	Hołowczyce	2
226.	Serock	Gąsiorowo Serock Wola Kiełpińska	Stanisławowo	4
227.	Sieciechów	Sieciechów Wola Klasztorna	Zajezerze	3
228.	Siedlce m.	-	-	-
229.	Siedlce	Nowe Opole Pruszyń	Błogoszcz	3
230.	Siemiątkowo	Krzeczanowo	Gradzanowo Kościelne	2
231.	Siennica	Siennica Żaków	Grzebowilk	3
232.	Sienno	Kochanówka	Janów	2
233.	Sierpc m.	-	-	-
234.	Sierpc	Dziembaków Goleszyna	Borkowo Wielkie	3
235.	Skaryszew	Maków Skaryszew Odechów	-	3
236.	Skórzec	-	Nowaki Ozorów	2
237.	Słubice	Słubice	-	1
238.	Słupno	Słupno	-	1
239.	Sobienie Jeziory	Sobienie Jeziory	Dziecinów	2
240.	Sobolew	Sobolew Gończyce Ostrożeń	-	3
241.	Sochaczew m	-	-	-
242.	Sochaczew	-	-	-
243.	Sochocin	Sochocin	Drożdżyn	2
244.	Sokołów Podlaski m.	-	-	-
245.	Sokołów Podlaski	Justynów Nowa Wieś Grochowska	-	2
246.	Solec nad Wisłą	-	-	-
247.	Somianka	Somianka Popowo Kościelne	Barcice	3
248.	Sońsk	Gąsocin Sońsk Sarnowa Góra	Bądkowo	4
249.	Stanisławów	Stanisławów Ładzyń	Pustelnik	3
250.	Stara Biała	Stara Biała	Kamionki	2
251.	Stara Błotnica	Stara Błotnica	Stare Żdźary	2
252.	Stara Kornica	Nowa Kornica Rudka Stare Szpaki	Wyrzyki	4
253.	Stare Babice	Borzęcin Duży Stare Babice	-	2
254.	Staroźreby	Nowa Góra Staroźreby	Zdziarze Wielkie	3
255.	Stary Lubotyń	Stary Lubotyń	Gumowo	2
256.	Sterdyń	Stare Mursy Sterdyń	Stary Ratyniec	3
257.	Stoczek	Stoczek Topór	Huta Gruszczyño Grabowiec Stare Lipki	5
258.	Strachówka	-	-	-

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
259.	Stromiec	Boże Stromiec Dobieszyn	Podlesie Małe	4
260.	Strzegowo	-	-	-
261.	Stupsk	-	-	-
262.	Suchożebry	Podnieśno Suchożebry	Kownaciska	3
263.	Sulejówek m.	Sulejówek	-	1
264.	Sypniewo	Gąsewo Poduchowne Sypniewo	Mamino	3
265.	Szczawin Kościelny	Szczawin Kościelny	Suserz	2
266.	Szczutowo	Gójsk Szczutowo	Podlesie	3
267.	Szelków	Stary Szelków	Nowy Strachocin	2
268.	Szreńsk	Szreńsk	Rochnia	2
269.	Szulborze Wielkie	Szulborze Koty	-	1
270.	Szydłowiec	Majdów Wola Korzeniowa Szydłowiec	Wysoka	4
271.	Szydłowo	-	-	-
272.	Świercze	Świercze	-	1
273.	Tarczyn	Kotorydz Tarczyn	Suchodół Prace Małe	4
274.	Tczów	Rawica Tczów	Tynica Bartodzieje	4
275.	Teresin	Niepokalanów Paprotnia Budki Piaseckie	Szymanów	4
276.	Tłuszcz	Chrzęsne Tłuszcz	Jasienica	3
277.	Trojanów	Trojanów Kozice Podebłocie	Wola Życka	4
278.	Troszyn	Dzbenin Troszyn	Zamość	3
279.	Warka	-	Branków	1
280.	Warszawa m.	Ursus Stara Miłosna Wesoła	-	3
281.	Wąsewo	-	-	-
282.	Węgrów m.	-	Węgrów	1
283.	Wiązowna	Glinianka	-	1
284.	Wieczfnia Kościelna	-	-	-
285.	Wieliszew	Kałuszyn Skrzeszew Wieliszew	Krubin Janówek Góra	5
286.	Wieniawa	Wieniawa	-	1
287.	Wierzbica	-	-	-
288.	Wierzbno	Wierzbno	Krypy	2
289.	Wilga	Wilga Mariańskie Porzeczce	Trzcianka	3
290.	Winnica	Winnica	Rębkowo	2
291.	Wiskitki	Jesionka Nowe Kozłowice Wiskitki	Guzów	4
292.	Wiśniew	Wiśniew Radomyśl	Gostchorz	3
293.	Wiśniewo	-	Podkrajewo	1
294.	Wodynie	Wodynie	Rudnik Mały	2
295.	Wolanów	-	-	-

Lp.	Gmina	Nazwy jednostek włączonych do KSRG, które wzięły udział w badaniu	Nazwy jednostek spoza KSRG, które wzięły udział w badaniu	Razem w gminie
296.	Wołomin	Wołomin	Ossów	2
297.	Wyszków	Kamieńczyk Lucynów Duży Rybno	Gulczewo	4
298.	Wyszogród	-	-	-
299.	Wyśmierzyce	Wyśmierzyce	Korzeń Kostrzyń	3
300.	Zabrodzie	Zabrodzie	-	1
301.	Zakroczym	-	-	-
302.	Zakrzew	Dąbrówka Podłęzna Zakrzew	-	2
303.	Załuski	Nowe Wrońska	-	1
304.	Zaręby Kościelne	Zaręby Kościelne	Kępiste Borowe	2
305.	Zatory	Pniewo	Lutobrok	2
306.	Zawidz	-	-	-
307.	Ząbki m.	Ząbki	-	1
308.	Zbuczyn	-	-	-
309.	Zielonka m.	-	-	-
310.	Zwoleń	Jasieniec Solecki Zielonka Nowa Zwoleń	-	3
311.	Żabia Wola	Żelechów	-	1
312.	Żelechów	Wola Żelechowska Żelechów	Stefanów	3
313.	Żuromin	Poniatowo	Chamsk	2
314.	Żyrardów m.	Żyrardów	-	1
Ogółem		400	230	630

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie badania ankietowego

